

יש בכור פרק שמיני בכורות

מזפ.

עין משפט
נר מצוה

[illegible]

תורה אור השלם

1. ופרדיו מכן חדש תפרדו
בערפר כסף חמשת שקלים
בשקל הקדש עשרים גרה
הוא:
2. ויאמר יי אל משה פקד
כל כתר זכר לבני ישראל
מכן חדש ומעלה ושא את
מספר שמותם: במדבר ג מ

מוסף רע"י

[illegible]

ה"מ חיבא דכפריתא. תימא דללישנא קמא במרוכב (צ"ק דף ע.) דלא מפליג צ"ן כפריה ללא כפריה מאי אינא דל תמימר וכן יש להקשות ממתני' "ו" פרק שזועת הדעות (שזועת דף לז:) גבי איש פלוני כהן איש פלוני לוי דדייקא מהא פלוני ציד פלוני איש פלוני ואלא אמרת עד שיסמע מפי מוצע

ומשי צבא בהרשאה ופריך והא אמר
נהרדעי כו' ה"מ היכא דכפריה כו'
ומיהו ההוא איכא לאוקומי בפקדון
ללישנא קמא דנהרדעי י"ז דכיון שיכול
להקדים בפקדון כדמוכח גפי' המוכר
את הספיה (ב"ב דף פה.) גבי ההוא
דאייתי קרי לפוס נהרא ה"נ יכול
להרשות דחד טעמא הוא כדמוכח
י"ז ויש לתרץ הך דשעמטין
ג (בזקרקעות) ואליבא ג (דרכין) דאית
ליה לקטן בפירקין (דף נה.) פודין
בזקרקעות כו' כמו שפודין במטלטלי
ט דלמקרקעי כתבין אדרכתא
דלמטלטלי דוקא לכו כתיבין דלמינו
ברשותו אי נמי איכא לאוקומה כרבי
נתן דמדדבי נתן יכול להויתא מידו
אם חזירו חייב י"ז ואין לו מה לפרוע
אי נמי איכא לאוקומה כגון שנתן
אחד לחבירו בעמעמד שלשמן ומיהו
נריך עיון י"ז דלמא היכא דאין יכול
להויתא מידו צביט דין לא תקון רבנן
מעמד שלשמן כי היכי דלא תקון
מעמד שלשמן כצדמה משום דלא
ינמינה לגבות מחייס כדפרשית
בהחובל (ב"ב דף פט. ט.) ועוד יש לתרץ
דלמלא אס שניהם מנזיסי לפנינו
ומנזיסי טו לתת לאחר חייב להחזיר
ולא הוטרף להטמיר צבא בהרשאה
אלא כדי שיוכל האחד להויתא מידו
בפני עצמו: אב"ל ברא"ה כפריה
כתבין. מה שנהגים עכשיו לכנות
הרשאה אפילו י"ז כפריה ואומר ר"ת
דהיינו טעמא דלא כתבין לנהרדעי
היינו משום דמיחזי כשיקרא כדאמר'
במרוצה (ב"ב ע.) ובכתובות (דף פה.)
מוכח דלמיחזי כשיקרא לא חיישין
ובמרוצה (שם ד"ה אטמטללין) הארכת':
מת י"ז בנו בתוך שלשים יום כו'
יחזיר לו ה' סלעים. פירש
קונטרס משום דנפל ביה וצנח
פיס כו' דלפילו חים לו הוא דלנו לו

חדשיו צבן חדש חלה רחמנא: **לְאַחֲרֵי שְׁלֹשִׁים אֲעִיף שָׁמַיָא** יתן. צפסחים בסופו (דף קכא): אמרינן דלצי הבן מזכר שמים יש לספק לו כיון שמת אם מזכר שהחיינו מכיון דזוהי לקיים המצוה ואין לתמוה אהא דלא מזכרינן שהחיינו על כל מילה ומילה כמו על כל פדיון הבן דשאינו מות פדיון הבן דלא שכיחא: **מֵת בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים** ר' עקיבא אומר בו. ברש"י החולק (יבמות דף ק): אמרינן הסת תניא ריש"ש פון גמליאל אומר כל ששהה לו יום בצדס אינו נפל הא לא הכא ספיקא הויא ואיתמר מת בתוך שלשים יום ועמדה ונתקדשה אם אשת ישראל היא חוללת וצדס הספרים גרסינן בסוף פרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלו). מת ביום שלשים וכן גורס י"י ור"ח גורס כן וגרסה ^א דגורס תוך שלשים דכיון דאמרי רבנן הכא יום שלשים ביום שלפניו ^ב ור"ח משוי ליה ספיקא ופליגי רבנן ורבנן שמעון זון גמליאל גם ביום שלשים מה לי ביום שלשים ומה לי בתוך ז' יום גם בשאלמות ^א גורס תוך שלשים ומיהו בהלכות גדולות תבוצ דביס ^א אפילו פיהק ומת לא הוי נפל לרבנן ודוקא תוך שלשים הוא דאמרינן צמסכת שבת פיהק ומת דברי הכל מה הוא משמע דגרסינן ביום שלשים י"י ומפרשי מה כמשמעו פיהק ומת וקחשיב פיהק ומת ביום שלשים כיון שחי כל כך כנפל מן הגג תוך שלשים ועוד יש לקיים גירסא זו אם כנפל מן הגג לענין אצילות ^ט דהוי כבר קיימא: **בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים** וא"ת תוך ז' דחי הוא דאמר מת בתוך ז' ועמדה ונתקדשה אם אשת ארבן שמעון זון גמליאל בסוף ר"א דמילה אבל הכא צפיהק ומת דכולי ש דהכי נמי פסקינן בסוף אם לא הביא רבנן שמעון זון גמליאל לענין ון וישראל בלא חללה וא"ת דהכא מקילינן כל כך לענין אצילות אפילו

תני לה דכיון דלא משכחת לה באיש ושתי נשוי שאת ביכרה ואחיה לא ביכרה דממה נפשך. במבשר כתיו ומעלה דהיינו שלשים ויותר חדש חיו כ"ט ימים ומצחה ומעלה חיו ז' מה התם. בגמרא דמדיאצטריך למיכתוב למעלה גבי ערכין (משום דליהוה) [הוה] ב' בתובין דמדיאצטריך להכי משפאק ליה וקאמר ואם נתן לו שילוב כ"ז: דיום ל' כשל אחיו ומותר בגינחין דאמר לה תקדשי לי לאחר ל' הדיומי מקודשת ואע"פ דתנעלוב מעות קורס: (כדצטריך התם):

צבא בהרשאה: שני האצות כתבו הרשאה האחד לחבירו ובא צעל
הרשאה ותובעו ממנה נפסך אם שלי מת החזיר לי את שלי ואם של
חבירי מת החזיר לי את שלו שהרי יש לי הרשאה: **אדרבה:** הרשאה
אמטלטלי להדליף ואיני צעין מחזיר כשקרא שמה איין בידו משל זה
כלום ותחמיני סקדי אשקרא: **הינא**

דפריה. ליה למלוה חו לא כתב מלוה הרשאה עליהו משום דמיחוי כשיקרא: **חני רב הונא**. גבי שמי נשים של ז' אנשים שלג צכרו וילדו שני זכרים ונקבה צמחא אין כזון לכהן כלום ואע"ג דחד הוא בכור ממ"ז דאם האחת ילדה ז' זכרים האחד צכור ואם זכר ונקבה ילדה נמלאת חצירתה **(א)** יולדת זכר לצדו והוא צכור ואפי"ה הבן אינו חייב לפדות את עצמו דל"ל שמה אין אני צכור אלא חצירי: **כאיש אחד ושמי נשים לא מסכתא לה**. דכיון דלאיכא נכר צכור יהי **ה** כלעים לכהן להכי לא תני ליה דכל הנך דמנא כאן אחד כאן לכהן כלום שוין בין איש אחד ושמי נשיו בין צשמי נשים של שני אנשים: **מתני'** **מה הבן צכור ל'.** ואכזריות ודאין דעלמא קאי **(י)** מני: **יחזיר**. דנפל הוא ולא מייחייב צדיקין עד לאחר שלשים: **כיום שלפניו**. אף ע"פ שנתן יחזיר לו: **גמ'** **מחדר**. כתיב חפז **(במדבר יח)** ופדיוו מנן חדש חפז וכתבי צמדבר **(שם ג)** פקוד כל צכור זכר מנן חדש ומעלה: **ומעלה**. משמע לאחר שלשים: **מספיקא ליה**. אי גמרי מהתם דמראליטריך ומעלה צערינן אם מנן שלשים **(ז)** ומעלה וגו' וגמר צמסכת ערכין **(דף יח)**. שנה שנה לג"ש ששם ששנת ששים כלמטה אימנו להחמיר **(ח)** שנת חמש ושנת עשרים כלמטה **(ט)** אע"ג דלהקל והוא הדין לענין בן חדש דיום ל' כלמטה אע"ג דלהקל ולא גמר חדש חדש ממדבר דלא יחא **(י)** נערך עד לאחר שלשים: **הו**. דערכין ודמדבר סייני שני כתובין הבאין כחד ואין מלמדן על פדיון הבן: **או דלמא כי אמר אין מלמדן**. שני כתובין **(י)** מלמדן כדו אי הוה כתב

חדש צמדי אחרינא: אכל לגופייהו. כגון צבור דורות מצבורי
מדבר דאדי ואדי צבור הוא משתעי מלמדין ומדמספקא יי לן
קאמר אם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתן: לענין אצילות. אם
מת ולא בתוך שלשים יי אין אצילות חלה על אציו דאימר נפל הוא:
מתני' **שלא נפדה**. דלא עביד איניש דפריך תוך שלשים עד
שיצאו רחאי: **לאחר שלשים** צחוקא **שנפדה**. דכהן הוי מוציא
מצבורי ואורע כמו: **עד שיאמרו לו**. כגון שזיה אציו בשעת
ויציאתו שלא נפדה ובצמירה קניא בלא עדות גמורה דקר חזקה
דמחזקינן ליה צחוקא שנפדה יי לאו זו היא חזקה מעלימא דרובא
דאיניש לא עבדי למפרע חובו מיד והכא יי לא שייר למימר עד
שיצאו רחאי ^(א) דהכא יכול לומר לו הבן לכהן דעלמא יהציה
אבא: **שמוטו על אציו**. מנות פרייתו של אב זה היטה על אציו
שמת ומנות בנו עליו: **גב' דכ"ע**. אי אמר ליה מעשיו יא
בזנו פדוי לאו פדיון הוא אלא מתנה בעלמא דהא בתוך שלשים
לא יי שייכא פדייה ואי אמר בתוך ל' הרי כן המעות ולאחר
שלשים יחול פדיון בני ואמתנה מעות ביד כהן בעין לאחר
שלשים ודאי פדיו כמחן דהייב להו נהיליה ששאל: **ומעבדו**. שאין
בזעין: **אקידושי אשה**. דאי היב לה השאל מידי ואמר לה התקדשי
לאחר שלשים יום היא מקודשת כדאמרין צמסכת קדושין (דף נט:).

וּכְאֵלּוּ אָרִי צִיּוֹם שְׁלֹשִׁים דְּיוֹקָא הוּא דְסַמְכִינן אַדְרַבְגֵּן וְשַׁמְא אֵל (י"א) דְּבִרְיִים הַחוּלָנִת (י"ב דף ק:) מִשְׁמַע דְּפִשְׁטָא לֵן מִן הַתּוֹרָה אֵל כִּהֵּן הִיא אֵינֶה חוּלָנִת וְיִ"ל דְּהֵטֵם בְּנֶפֶל מִן הַגֵּז אִלּוּ אֲכָלוּ אָרִי כְּרֻבִּין דְּפִלִּי עֲלֵמָא מֵת הוּא וּמֵיחוּ יוֹ אֶפְ"ה אֵינִי הֵכָּא בְּנֶפֶל מִן הַגֵּז כִּי הֵטֵם אֵין אֲבִילוֹת לְהַקֵּל אֶף עַל גִּב דְּבִאשְׁתָּה כִּהֵּן דְּלֹא אֶפְשֵׁר סַמְכִינן אֲבִילוֹת

[illegible]

מסורת הש"ס

(א) ז"ק ע. שטוטמ לנג.
(ב) לנקטן נא; (ג) קדושין ע.
(ד) וס"ק; (ה) א"ל אחר
שטובלן; (ו) מ"ק ע. וס"ק.
(ז) גי קדוש דמרה; (ח) ב"ק
ע. וס"ק; (ט) גי קדוש ע.
(י) וגי לעיל יז: בתוס' ד"ה
לחן; (יא) קדושין ע. מדרש
ש"ס; (יב) ז"ק, ע. וס"ק.
(יג) ועי' בתוס' ז"ק ע. מדרש
אמטעלען; (יד) א"ל אחר
שטעמט דעכע לינד לאקומי
בקרקות; (טו) ב"דע"ה ע.
(טז) דגרסי' ז"ק; (יז) גי ז"ק
ורע"י ועיין מדרש;
(יח) ופרש"י ורש"י ע. גי; נמי
ז"ק ע. ז"ל אפי' ארי
ז"ק.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא מחזיקין אורחא
 וסמטתא דכ"ל וכן נרש"י:
 (ב) שם פסקא וכו' ועקב
 האבות שטורין וכו' ועב
 ר' הונא: (ג) א' לא
 שמואל הלכה: (ד) שם שמואל
 אמר אן נס מדו אמר רבא
 דכולי עלמא: (ה) רש"י ד"ה
 חמרתה ילדה וכו': (ו) רמל
 מנא נס וכו' אמר ר' זוטא
 ונמי נמחק: (ז) ר"ה עד
 שמואלו וכו' עד שיצא יצא
 הבהן דיכרול לומר לו סן
 וכו' יהיה אנא הד"ר:

שיטה מקובצת

(א) כחבנין: שתי קבוצות
 והוכר כן אין קשר כר:
 כן מן הבין (כרמ) קשר
 (ג) הכי מספקא
 (ד) כן שלפניו: ס"א של
 האחריו כן בריש הגרמ"ה:
 כן שלשים יום בחוקת:
 כן פדיו אמר רבה דביע:
 כן הוה קדושין: כן ששים
 כן ושלם ומעלה ובגמר
 כן כלמטה הימניו
 כן אצ"ע: כן לא קרן את
 ין: כן בבבוי וצורכין
 כן ומדמספא:
 כן שלשים שגדלו
 יליה: ין
 כן שפדנה לאו
 חוקת: ען ודכאל לא
 יא: אלו: כן לא
 כן מפתני
 כן נהרדעי דפדני
 כן לקדשי קדוין
 כן דמכות
 כן מבורכות: כן בקרעקע
 כן שפדא בקרעקע
 (א) חביל לא
 דמאקרקע: כן
 יואין: כן צורין קרן דלמלא:
 כן ומצויין לו תלת:
 כן אפילו הכי דכפרה
 אומר כ' טעמא משום
 דרלא: כן מן תה
 כן חבין: כן יתן כן עובי
 כן הפסחיים מסופי: כן שלפס
 כן הכי שמת לא לכך
 שהשיינו דצדקא אכר
 אן שטא מני מברך:
 כן גורס רש"י ורנח
 כן ונראה גורסי דין כר
 כן ופליגי גורסי רשב"י גס:
 כן שלשים שאם לא
 גורסיס אן דרש שלשים מגין
 חיל להם לא החילוק לא
 גורסי' ביום שלשים
 ומגרסי' על אבילות חשיבא
 ככר קרימא: (א) שלפניו
 וא"כ בריש החולין:

רבינו גרשום

בבא כל אחד בהרשא
ואמר ליה אי מת דידי
הוא אהדו לי ואי דחבראי
הוא נקטנא הרשא מיני.
אבל לתרי חניני לא מצינא
עבדי הרשא. דלכל חד
אמר אנא לית לי אלא
ה' סלעין דחי: דכרתא.
הרשא: היכא דכרתי
משום ומיחו שקריא: תני
רב הונא. מוסיף ע' מתניתי'
יראית ברכה ואתא שילדו
בכרש של ב' אנשי ונכח
רב. מוסיף ב' זכרין ונכח

(א) אולי צ"ל ומשונה מת ביום ל' הוי ביום שלפניו ופטור.